

LUX

3 FILME
24 DE LIMBI
28 DE ŢĂRI

FILM

DAYS

MUSTANG

Deniz Gamze Ergüven
Franța, Germania, Turcia, Qatar

MUSTANG

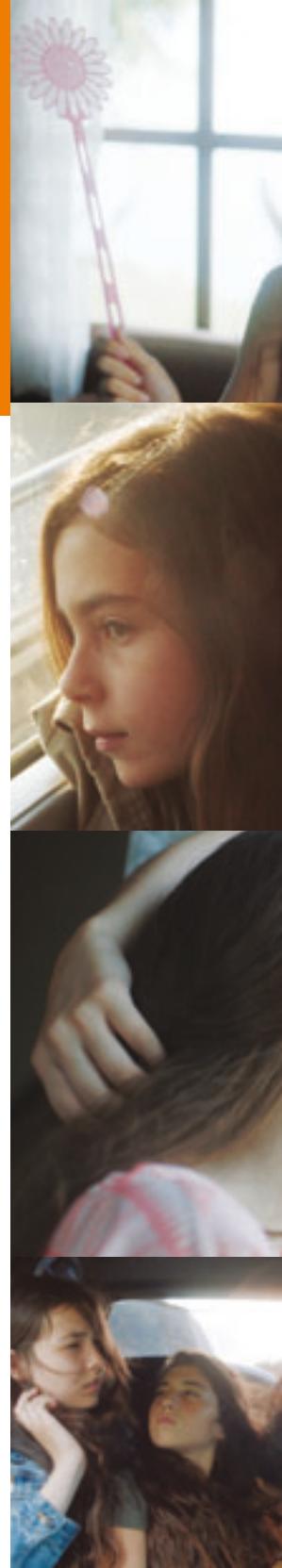
DENIZ GAMZE ERGÜVEN

Este începutul verii. Lale, Nur, Ece, Selma și Sonay sunt cinci surori nedespărțite. Undeva într-un sat din nordul Turciei, cele cinci surori se întorc acasă de la școală, jucându-se, cu inocență, cu niște băieți. Presupusa obscenitate a jocurilor lor stârnește un scandal cu consecințe neprevăzute. Încetul cu încetul, casa familiei celor cinci se transformă într-o închisoare, orele de la școală sunt înlocuite de ore de menaj și încep să fie aranjate căsătorii. Însuflare de aceeași dorință de libertate, cele cinci surori eludează restricțiile care le sunt impuse.

PLASAREA ÎN CONTEXT: LAICITATE, PATRIARHAT, EGALITATE, COABITAREA DIFICILĂ A VALORILOR

În scenariul cineastei Deniz Gamze Ergüven, se pune accentul în mod deosebit pe gradația care duce la izolarea rapidă a celor cinci tinere fete pline de viață, iar aceasta trebuie interpretată, fără îndoială, mai degrabă ca o situație extremă și excepțională decât ca o reflecție a realității de zi cu zi din Turcia, țară care sporește, într-adevăr, contrastele. În această țară, femeile, deși au dobândit dreptul de a vota la alegerile naționale în 1934, cu mult înaintea multor națiuni europene, continuă să fie foarte slab reprezentate în politică. Sfâșiată între valorile emancipatoare ale unui stat secular întemeiat la începutul secolului al XX-lea și o tradiție patriarhală adânc înrădăcinată în societate, Turcia adoptă, în 2001, un nou Cod civil care acordă femeilor egalitate în toate domeniile; în același timp însă, în această țară, crește popularitatea unor noi partide politice de inspirație religioasă, partide care susțin o viziune mult mai tradiționalistă asupra poziției femeii în societate, dintre aceste partide remarcându-se cu precădere AKP (Partidul Justiției și Dezvoltării).

Această situație plină de contraste –îndeosebi între oraș și sat, între capitală și provincie –, aproape schizofrenică, în care evoluează societatea turcă, este deosebit de bine descrisă în filmul regizoarei Deniz Gamze Ergüven, care reușește să redea cu mare forță și credibilitate coexistența tensionată a două lumi cu valori opuse. Fără a fi neapărat un caz reprezentativ, familia extinsă pe care cele cinci fete o formează împreună cu bunica, unchiul și mătușile lor nu încetează să pună sub semnul întrebării, sub forma unei fabule și cu mult curaj, statutul femeii în cadrul societăților tradiționale. Aceasta conduce astfel către o reflecție asupra unei chestiuni esențiale care constituie una dintre condițiile pentru aderarea la Uniunea Europeană. Prin urmare, această dimensiune importantă va defini cadrul general al analizei elaborate aici.

O REALITATE ÎNDEPĂRTATĂ

Dacă *Mustang* se inspiră din realitatea existentă, în film aceasta nu este prezentată într-un mod foarte realist. În plus, chiar titlul filmului anunță fără echivoc o narătivă care ține, în parte, de fabulă, calul sălbatic devenind portretul simbolic al celor cinci adolescente, mai ales al lui Lale. Dimensiunea fabuloasă apare și la nivelul scenariului, caracterizat, printre altele, de o serie de opozitii între două tipuri de personaje (surorile și unchiul Erol) și de o situație conflictuală care se degradează încontinuu, însă se încheie cu o dublă răsturnare simbolică. În cele din urmă, tonul sumbru al filmului este echilibrat periodic de note umoristice care permit, și ele, distanțarea de întâmplările dramatice aflate în desfășurare.

CINCI SURORI UNITE ÎN MOD ORGANIC

S-ar putea afirma despre cele cinci adolescente că sunt unite în mod organic și că funcționează într-o oarecare măsură precum o entitate unică, tot ceea ce î se întâmplă uneia având repercusiuni de natură afectivă și comportamentală asupra celorlalte.

Totuși, această stare de indiviziune este însoțită de o diferențiere treptată a tinerelor. Dacă cea care manifestă cel mai puternic dorință de libertate și care instigă la revoltă este mezina, Lale, surorile sale reacționează în moduri diferite, căteodată contrastante, în fața sortii pe care sunt obligate să o accepte. În timp ce Sonay o înfruntă pe bunică, refuzând căsătoria aranjată, fiind singura care se va putea căsători cu bărbatul pe care îl iubește, deoarece trăiește, la momentul oportun, o relație de dragoste sinceră și împărtășită, care va fi acceptată de familie, cu singura condiție ca această relație să se finalizeze printr-o căsătorie imediată, Selma întruchipează o atitudine de resemnare caracteristică multor femei care ajung să se supună, în societățile patriarhale, unei căsătorii nedoreite, la fel ca unei fatalități.

REPETIȚIA

Intriga principală a filmului se intemeiază pe jocul de contraste între unchiul Erol și nepoatele sale; filmul se definește ca o serie de întâmplări care se repetă cu ușoare variații și în mod cumulativ.

RĂSTURNAREA

Radicalizarea progresivă a stării de conflict dintre unchiul Erol (figură care reprezintă această ordine) și Lale (figură care reprezintă răzvrătirea împotriva acestei ordini) instaurează o intensificare a tensiunii dramatice care culminează la sfârșitul filmului, când are loc o răsturnare neprevăzută a situației. În timp ce Erol, care nu poate intra în casa pe care el însuși a baricadat-o, cade în propria-i capcană, această închisoare devine, în mod paradoxal, atât refugiu, cât și instrumentul eliberării tinerelor fete.

Această răsturnare le va permite să se exprime liber: Nur, care fusese cooperantă și calmă până în acel moment, își sfâșie rochia și o aruncă pe fereastră, urlând că va chema poliția și va povesti tot ce s-a întâmplat. Attitudinea ei denotă că, în ciuda vîrstei sale fragede, este pe deplin conștientă de caracterul ilegal al măsurilor luate de familie împotriva fetelor, fie că este vorba de căsătorii forțate, de retragerea de la școală sau de orice act violent, de orice natură, săvârsit la adresa lor. În contextul filmului *Mustang*, o astfel de răsturnare simbolică întărește importanța politică a acestei povești, care denunță în mod evident o societate egalitară *de jure*, dar încă profund inegalitară *de facto*.

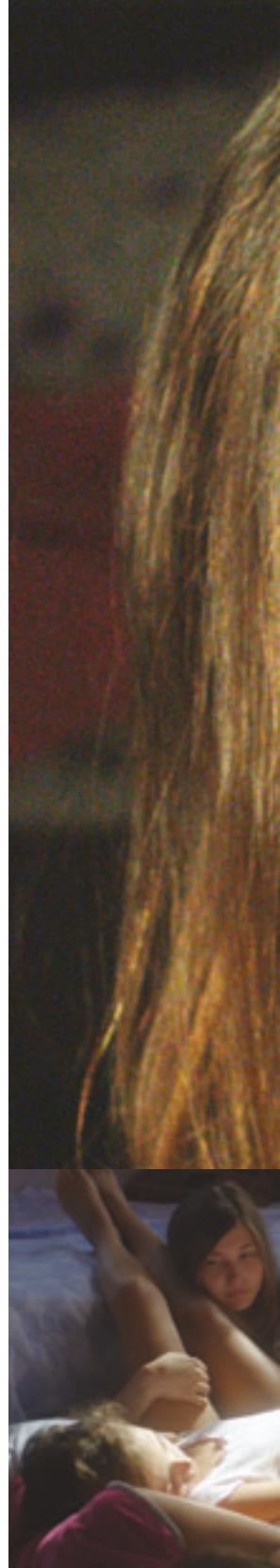
ECHILIBRAREA

Răsturnarea, care este punctul culminant al filmului, este însoțită de o schimbare de ton foarte vizibilă. În timp ce, până în acest moment, scenariul era caracterizat de o creștere a tensiunii dramatice, în momentul de față triumfă ușurarea și chiar râsul. Cu toate acestea, existau deja multe elemente comice în povestea pusă în scenă, chiar dacă erau mai disperse.

La originea mai multor întâmplări comice se află în special grupul de femei care gravitează în jurul bunicii. Împărțite între tradițiile patriarhale și o solidaritate afectivă cu tinerele fete, aceste femei mai în vîrstă pendulează, de fapt, în mod constant între cele două atitudini. Dacă bunica așteaptă un comportament exemplar și „respectabil” din partea nepoatelor sale, intervine, în schimb, pentru a le apăra împotriva exceselor de autoritate comise de Erol, ascunzându-le abaterile comportamentale sau apostrofându-și fiul.

Însă cea mai amuzantă scenă din film este cea care are loc în sat după escapada celor cinci surori la un meci de fotbal. Văzându-și nepoatele la televizor, bunica leșină, iar tușa Emine, temându-se ca bărbații să nu vadă, și ei, imaginile, pune mâna pe un ciocan și începe să distrugă cutia de racorduri electrice care asigură alimentarea casei cu curent electric. Deoarece bărbații își dau seama că restul satului nu este afectat de pana de curent, aceasta se îndreaptă către un stâlp, și începe să arunce cu „proiectile” către vîrful acestuia până la explozia fatală, care cufundă întreaga localitate în întuneric. Aici, marea tensiune generată de posibilitatea descoperirii de către Erol a fugii nepoatelor sale își pierde, deci, caracterul dramatic, mulțumită acestor scene aproape suprarealiste, desfășurate, pe deasupra, la adâpost de privirile bărbaților, care sunt percepți, începând din acest moment, precum țintele batjocurilor și lipsiți în mod simbolic de atotputernicia lor.

Tot unchiul Erol este ridiculizat și la sfârșitul filmului, atunci când Nur și Lale reușesc să îl închidă afară din „fortăreața” pe care o construise el însuși pentru a le ține prizoniere. Scena este, evident, o sursă de mare tensiune, deoarece unchiul încearcă prin toate mijloacele să intre în casă cu intenții presupus criminale (sau violente), dar faptul că este prins în propria-i capcană, pe principiu „Cine sapă groapa altuia cade singur în ea”, dă naștere, de altfel, și unor efecte comice pe care spectatorii și spectatoarele nu pot decât să le aprecieze.

TEME DE REFLECȚIE ABORDAREA SPAȚIULUI

În *Mustang*, Deniz Gamze Ergüven evocă diferența dintre spațiul public, aferent modernității, și sfera privată aflată încă sub influența valorilor tradiționale ale societății patriarhale. Observați existența acestei rupturi și în societățile noastre?

Vinciane Fonck

les grignoux

REGIA: Deniz Gamze Ergüven

SCENARIUL: Deniz Gamze Ergüven,
Alice Winocour

DISTRIBUȚIA: Güneş Nezihe Şensoy, Elit Iscan,
Doğa Zeynep Doğuşlu, Tugba Sunguroglu,
İlayda Akdogan, Nihal G. Koldas, Ayberk Pekcan

DIRECTORI DE IMAGINE: David Chizallet,
Ersin Gök

MUZICA: Warren Ellis

PRODUCĂTOR: Charles Gillibert

COPRODUCĂTOR: Frank Henschke

PRODUCȚIA: CG Cinéma

COPRODUCȚIA: Vistamar Filmproduktion

ANUL: 2015

DURATA: 94'

GENUL: dramă

TĂRI: Franța, Germania, Turcia, Qatar

VERSIUNEA ORIGINALĂ: turcă

POVEŞTILE NOASTRE ADUSE LA VIAȚĂ PRIN EMOȚIA FILMULUI

Parlamentul European are onoarea de a prezenta cele trei filme aflate în competiție pentru LUX FILM PRIZE¹ 2015:

MEDITERRANEA, de Jonas Carpignano
Italia, Franța, Statele Unite, Germania, Qatar

MUSTANG, de Deniz Gamze Ergüven
Franța, Germania, Turcia, Qatar

UROK (LECTIA), de Kristina Grozeva și Petar Valchanov
Bulgaria, Grecia

¹Premiul LUX

²Zilele Filmului LUX

Aceste povești multidimensionale, care constituie rezultatul unui devotament și al unei creațivități extraordinare ale unor tineri și talentați regizori de film europeni, vor fi proiectate în cadrul celei de-a patra ediții a LUX FILM DAYS².

LUX FILM PRIZE

Cultura are un rol fundamental în dezvoltarea societăților noastre. Înținând seama de acest lucru, în 2007, Parlamentul European a lansat LUX FILM PRIZE cu scopul de a sprijini circulația filmelor europene în toată Europa și de a încuraja dezbatere și discuții la nivel european pe teme sociale majore. LUX FILM PRIZE reprezintă o inițiativă unică. Deși majoritatea coproducțiilor europene sunt distribuite numai în țara lor de origine și doar rareori în alte țări, chiar și în cadrul UE, LUX FILM PRIZE oferă unui număr de trei filme europene ocazia rară de a fi subtitrate în cele 24 de limbi oficiale ale UE.

Câștigătorul LUX FILM PRIZE va fi ales prin vot de deputații din Parlamentul European și anunțat la 25 noiembrie 2015.

**URMĂREȘTE,
DEZBATE
ȘI VOTEAZĂ**

@luxprize
#luxprize

LUX FILM DAYS

LUX FILM PRIZE a dat totodată naștere proiectului LUX FILM DAYS. Din 2012, datorită LUX FILM DAYS, cele trei filme care concurează pentru LUX FILM PRIZE devin cunoscute unei audiente europene mai largi. Prin intermediul LUX FILM DAYS, vă invităm să vă bucurați de o experiență culturală transfrontalieră de neuitat. În perioada octombrie-decembrie 2015, vă puteți alătura cinefililor din întreaga UE pentru a viziona filmele *Mediterranea*, *Mustang* și *Urok (Lecția)* în una dintre cele 24 de limbi oficiale ale UE. Nu uitați să votați filmul dumneavoastră preferat pe site-ul nostru de internet luxprize.eu sau pe pagina noastră de Facebook.

MENȚIUNEA PUBLICULUI

Mențiunea publicului este decernată filmului ales de spectatori din cadrul LUX FILM PRIZE. Votați pentru *Mediterranea*, *Mustang* sau *Urok (Lecția)* și puteți avea șansa de a fi selecționat să participați la Festivalul internațional de film de la Karlovy Vary din iulie 2016 – la invitația Parlamentului European – și să anunțați filmul câștigător al mențiunii publicului.

**LUX
PRIZE
.EU**